

Komentarz egzegetyczny do tekstu: Obj 21,6

Hasło roku 2018

Tłumaczenie:

21,6 b3:

Filologiczne:

Ja pragnącemu dam ze źródła wody życia za darmo.

Literackie:

Ja dam za darmo spragnionemu [napić się] ze źródła wody życia.

Ja dam temu, który pragnie, za darmo [napić się] ze źródła wody, czyli [dam mu] życie.

[...] – oznaczają wyrazy, których nie ma w tekście, ale przy tłumaczeniu na język polski należy/ można je dodać

Forma/Struktura/Kontekst:

Obj 21,6 b3 pochodzi z ostatniej części Księgi Objawienia i stanowi element wizji nowej ziemi, nowego nieba i nowego Jeruzalem (Obj 21,1-7) wraz z opisem ostatecznego losu tych, którzy nie będą mieli prawa tam się znaleźć (Obj 21,8). Ta sekwencja stanowi w zasadzie koniec opisu historii zbawienia, gdyż w Obj 21,8 akcja kończy się na opisie nowego stworzenia. W Obj 21,9-22,5 następuje szczegółowy opis nowego Jeruzalem, po którym zawarty jest epilog, skierowany do odbiorców księgi (Obj 22,6-21), podkreślający znaczenie jej przesłania.

Struktura Obj 21,1-8:

21,1-2: Wizja nowego nieba, nowej ziemi i nowego Jeruzalem

21,3a: Wprowadzenie do audycji (rozbrzmiewa donośny, nieokreślony głos z tronu)

21,3b-4: Charakterystyka nowego świata i życia w nim w bliskości Boga

21,5a: Słowa Siedzącego na tronie

21,5 b1: Autodeklaracja uczynienia wszystkiego nowym (nieba, ziemi, Jeruzalem)

21,5 b2: Nakaz zapisania wizji

21,6a: Siedzący na tronie przemawia do Jana

21,6 b1-2: Stwierdzenia podkreślające wypełnienie obietnic, wszechobecność i kosmiczną sprawczość Boga

21,6 b3: Życiodajne i darmowe działanie Boga wobec pragnących

21,7-8: Skontrastowanie przyszłego losu zwycięzców z przyszłym losem łamiących Prawo

Analizowany fragment jest częścią mowy Boga i stanowi autodeklarację nieodpłatnego zaspokojenia pragnienia tych, którzy je mają. Wypowiedzi samego Boga w Obj są dosyć rzadkie – w zasadzie oprócz Obj 1,8 i analizowanego fragmentu jest ich niewiele. Całość wypowiedzi Siedzącego na tronie podkreśla faktualność nowego stworzenia i jego charakterystykę, wykraczającą poza wszelkie doświadczenia ze starego świata. Jednocześnie użyte symbole: alfa i omega, początek i koniec (*to telos* oznacza również cel) podkreślają Bożą suwerenność i jego sprawczą obecność od początku aż do końca historii świata.

Komentarz:

w.21.b3.

Omawiane zdanie jest bardzo wyraźnym nawiązaniem do Iz 55,1, gdzie znajduje się obietnica dostępności dla ludu Izraelskiego na wygnaniu pokoju w Bogu (hebr. *shalom* oznacza stan zaspokojenia pragnień, doświadczenia życia w pełni). Ma to być cecha nowego, wiecznego przymierza, które Bóg ma zawrzeć ze swoim ludem. W 55 rozdziale Księgi Izajasza jakoś życia w mającym nadejść przymierzu jest pokazana przez kontrast z obecnymi doświadczeniami adresatów – w przyszłości woda dla pragnących będzie dostępna (istotne w suchym klimacie), a pożądane towary jak wino i mleko dostępne nieodpłatnie („kupujcie bez pieniędzy” Iz 55,1). Tym samym zapowiadany powrót z wygnania do Ziemi Obiecanej ma charakter nowego exodusu i zapowiada krainę opływającą w dostatek.

Jednocześnie istnieją znaczące różnice w wymowie obu tekstów i dlatego Obj 21,6 b3 zostanie szczegółowo omówiony.

Ja (Ego) – ma tutaj charakter emfaticzny (można tłumaczyć „Ja sam”), podkreślając, że to sam Bóg będzie wykonawcą zapowiedzi. Wskazuje to na niesłychaną i niewyobrażalną w obecnym świecie bliskość Boga wśród jego ludu w nowym świecie (zasygnalizowane już wcześniej w Obj 21,3b).

pragnącemu (to dipsonti) – metaforycznie pragnienie oznacza potrzebę życia i tęsknotę za życiem z wiecznym Bogiem (por. Ps 42,2; 63,1). Jest ona niezaspokojona w starym świecie – wizja z Obj 21 pokazuje, że nasycenie tego pragnienia będzie możliwe dopiero po przewyciężeniu ograniczeń: grzechu, zła i śmierci, które stanie się w zmartwychwstaniu i życiu w nowym Jeruzalem. Obj 21,7 łączy się z omawianym fragmentem – to zwycięzca (*ho nikon*) otrzyma do tego wszystkiego dostęp. Określenie „zwycięzca” ma militarne i sportowe konotacje, a w Obj jest rozumiane przede wszystkim w odniesieniu do Baranka i jego zwycięstwa (Obj 5,5-6), czyli oznacza kształtowanie życia na bazie zwycięstwa Baranka i zdecydowaną odmowę wobec zła. To określenie pojawia się również w listach do siedmiu Kościołów (Obj 2,1-3,22)

dam ... za darmo (doso ... dorean) – okolicznik sposobu „za darmo” (*dorean*) jest najwyraźniejszym nawiązaniem do języka wizji Iz 55,1nn. W nowym świecie będą panować zupełnie inne realia życia i to, co człowiekowi najbardziej potrzebne do życia, co jest elementarne i podstawowe będzie dostępne za darmo, nieodpłatnie. Precyzacji wymaga powiązanie darmowego daru z tekstem z Obj 21,7, gdzie czytamy, że to zwycięzca będzie miał do niego dostęp, gdyż te stwierdzenia mogą wydawać się niespójne, jeśli nawet nie sprzeczne. Jeśli „zwycięzca” będzie jednak oznaczał tego,

który konsekwentnie kształtuje życie, nawet w obliczu prześladowań i męczeństwa, na podstawie zwycięstwa Baranka, to wtedy zwycięstwo polega właściwie na trwaniu w zwycięstwie Chrystusa i kształtowaniu życia z tej perspektywy, a nie na samodzielnym, tryumfatorskim zdobyciu dostępu do nowego Jeruzalem o własnych siłach.

ze źródła wody życia (Ek tes peges tou hydatos tes dzoes) – ciąg trzech genetywów wymaga bliższej analizy. *Ze źródła (Ek tes peges)* to genetywus locativus, oznaczający miejsce pochodzenia daru, który obiecuje dać Bóg. *Wody (tou hydatos)* to genetywus obiectivus, czyli przydawkowy. Najwięcej trudności sprawia trzeci dopełniacz *życia (tes dzoes)*, który może być genetywem qualitatis (jakości), originis (pochodzenia) lub epexegeticus (wyjaśniający). Najtrafniejszy wydaje się genetywus jakości, choć i wyjaśniający wydaje się oddawać zamierzoną treść. Całe analizowane dopełnienie dalsze ma charakter metaforyczny i określa albo Boga, nazywanego źródłem życia (Ps 35,10; Jr 2,13; 17,13), albo mądrość pozwalającą żyć według Bożej woli (Prz 10,11; 13,14; 14,27; 16,22), albo też jest powiązane z Obj 22,1-2 – wizją nowego Jeruzalem, w którym płynie rzeka wody życia (*potamon hydatos dzoes*). Samo określenie „woda żywa/życia” odnosi się w Biblii do wody płynącej (źródła, rzeki, strumienie) – 1 Mż 26,19; 3 Mż 14,6, jak i na określenie wody, która daje życie – Jr 2,13. W czwartej Ewangelii kanonicznej woda życia płynie z Jezusa i jest powiązana z Duchem Świętym (J 4,10.14; 7,37-39). W Objawieniu jest ona elementem nowego Jeruzalem i wypływa z tronu Boga i Baranka (Obj 21,1). Według Koestera picie wody życia w Obj oznacza zmartwychwstanie do wiecznego życia w Bożej obecności. Powszechna dostępność „wody życia” jest równoznaczna z nieśmiertelnością i szczególnie czytelna dla odbiorców, żyjących w suchym klimacie.

Podsumowanie:

Hasło roku 2018 to fragment z końcowych rozdziałów księgi Objawienia, ostatniej księgi Biblii. Natrafiamy w nich na wizję nowego nieba, nowej ziemi i nowego Jeruzalem, w których sam Bóg mieszka między ludźmi (21,3-4). W tej nowej rzeczywistości Bóg obiecuje dać za darmo wodę życia tym, którzy mają pragnienie. Oznacza to zarówno zaspokojenie fizycznego pragnienia, jak i duchowej tęsknoty za pełnią życia. Te słowa dawały pierwszym chrześcijanom siłę do przejścia przez różne zawirowania historii i przetrwania rządów tyranów, ponieważ wiedzieli, że to do Boga będzie należało ostatnie słowo i że to co najlepsze, jest dopiero przed nimi.

Bibliografia:

C.R. Koester, *Revelation. A New Translation with Introduction and Commentary*, AYB, New Haven/London 2014.

B. Urbanek, *Apokalipsa. Szczęśliwy, kto ją odczytuje*, Częstochowa 2012.

M. Wojciechowski, *Apokalipsa Świętego Jana*, NKB NT, t. XX, Częstochowa 2012.

Autor/ka: Grzegorz Olek